

ПРАВИЛНИК ЗА ИНВЕСТИРАЊЕ НА СРЕДСТВАТА НА ЗАДОЛЖИТЕЛНИТЕ ПЕНЗИСКИ ФОНДОВИ

(неофицијален пречистен текст)

(Службен весник на Република Македонија бр.134/2010,99/2011, 75/2013 и
274/2021)

I Општи одредби

Член 1

Со овој правилник поблиску се пропишуваат:

- а) условите што треба да ги исполнат регулираните секундарни пазари на капитал каде што се тргува со средствата на задолжителните пензиски фондови;
- б) квалитетот на акциите, обврзниците и другите инструменти во кои може да се вложат средствата на задолжителните пензиски фондови;
- в) државите или групите на држави во кои може да се инвестираат средствата на задолжителните пензиски фондови; и
- г) пренесување на управувањето со средствата на задолжителниот пензиски фонд на менаџер на средства со седиште во странство.

Член 2

Средствата на задолжителните пензиски фондови се инвестираат согласно со одредбите од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување (во натамошниот текст: Законот) и инвестиционата стратегија со цел остварување на највисок принос единствено во полза на членовите и пензионираниите членови на задолжителните пензиски фондови и преку диверзификација и финансиска анализа да се минимизира ризикот од загуби:

- а) кои настанале поради неплаќање на издавачот или другата договорна страна;
- б) кои произлегуваат од влијанието на домашните и странските финансиски пазари;
- в) во реалната вредност на средствата на задолжителните пензиски фондови поради инфлација и
- г) кои се последица од продажба на средствата на задолжителните пензиски фондови поради обезбедување на ликвидност на задолжителните пензиски фондови.

Управувањето и контролата на инвестирањето на средствата на задолжителните пензиски фондови од страна на член на управен одбор и надзорен одбор во друштво или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови треба да биде во согласност со фидуцијарната должност и овие лица се должни да применуваат степен на грижа, делотворност и вештини кои би ги применувал разумен човек при инвестирање на сопствените средства.

Член 3

Со средствата на задолжителните пензиски фондови не треба да се стекнуваат инструменти на кои се ставени забрани или ограничувања од било каков вид.

Со средствата на задолжителните пензиски фондови не треба да се одржуваат „позиции на кратко“ (short selling), односно да се позајмуваат хартии од вредност во сопственост на задолжителните пензиски фондови.

Член 4

Обврските за пренос на хартиите од вредност, настанати врз основа на трансакциите со хартии од вредност во кои учествуваат задолжителните пензиски фондови, се намираат со истовремена испорака на хартиите од вредност и плаќање на цената за хартиите од вредност, согласно со принципот „испорака наспроти плаќање“.

Со средствата на задолжителните пензиски фондови не треба да се врши тргување со финасиски инструменти преку „блок“ трансакции.

II Услови што треба да ги исполнат регулираните секундарни пазари на капитал каде што се тргува со средствата на задолжителните пензиски фондови

Член 5

Согласно член 105 став (2) од Законот тргувањето со хартии од вредност на задолжителни пензиски фондови се врши на регулирани секундарни пазари на капитал и на пазари преку шалтер кои ги исполнуваат условите наведени во член 6 на овој правилник.

Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд може да:

а) склучува договори за купопродажба на акции во сопственост на задолжителниот пензиски фонд во случај на преземање на акционерското друштво преку јавна понуда за преземање;

б) купува акции издадени од акционерски друштва кои ги исполнуваат условите од член 12 или член 18 на овој правилник на јавна понуда (дополнителна емисија на акции);

в) купува должнички хартии од вредност кои ги исполнуваат условите за издавачот и емисијата од овој правилник, во случај на јавна понуда

г) купува документи за удел и поднесува барање за откуп на документите за удел директно од/на друштвото кое управува со отворени инвестициони фондови, издадени по пат на јавна понуда; и

д) купува документи за удели и поднесува барање за откуп на документи за удел директно од/на друштво кое управува со приватни инвестициони фондови, издадени по пат на приватна понуда, при што средствата на приватниот инвестиционен фонд се вложуваат согласно член 105 став (1) точка з) од законот.

Член 6

Секундарно тргување со хартии од вредност во Република Северна Македонија се врши преку берза и пазар преку шалтер организиран од страна на Народната банка на Република Северна Македонија, согласно со Законот за хартии од вредност.

Секундарното тргување со хартии од вредност надвор од Република Северна Македонија се врши на регуларни пазари на финансиски инструменти согласно член 2 став (1) точки 13) и 14) од Законот за инвестициски фондови. При тоа, треба да бидат исполнети следните услови:

а) финансиските инструменти кои се тргуваат на организиран или мултилатерален систем (Organized Trading Facility - OTF и Multilateral Trading Facility-MTF) треба претходно да се котираат на берза на земја членка на ЕУ или на ОЕЦД;

б) договорот за купување на акции или удели во инвестициони фондови треба да биде потпишан со најмалку еден пазарен оператор кој обезбедува тргување по цени кои значително не се разликуваат од берзанската цена на

акциите или уделите на инвестициони фондови во кои се инвестира односно од нето вредноста на средствата на инвестициониот фонд и

в) дилерската куќа која врши тргување на пазар преку шалтер треба да има капитал повеќе од 500 милиони евра.

III. Квалитет на инструментите и државите во кои може да се инвестираат средствата на задолжителните пензиски фондови

Член 7

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во банкарски депозити наведени во член 105 став (1) точка а) од Законот и сертификати за депозит наведени во член 105 став (1) точка в) од Законот, доколку се депонирани односно издадени од банка која ги исполнува следните услови:

а) Има сопствени средства од најмалку 560 милиони денари согласно Законот за банки;

б) Нејзината стапка на адекватност на капиталот се одржува во континуитет од моментот на инвестирање на ниво повисоко од 10%; и

в) Има извештај за извршена ревизија на годишните финансиски извештаи во кој не е изразено воздржување од мислење или неповолно мислење за последната финансиска година, согласно меѓународните стандарди за ревизија.

Член 8

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во комерцијални записи од член 105 став (1) точка в) од Законот, доколку:

а) Банката која ги издава ги исполнува условите од член 7 на овој правилник; и

б) Номиналната вредност на емисијата не е помала од еден милион евра во денарска противвредност по среден курс на Народната банка на Република Северна Македонија.

Член 9

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во обврзници од член 105 став (1) точка в) од Законот, доколку:

а) Банката која ги издава ги исполнува условите од член 7 на овој правилник; и

б) Номиналната вредност на емисијата не е помала од еден милион евра во денарска противвредност по среден курс на Народната банка на Република Северна Македонија.

Член 10

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во хартии од вредност врз основа на хипотека од член 105 став (1) точка г) од Законот, доколку:

а) Банката која ги издава ги исполнува условите од член 7 на овој правилник;

б) Номиналната вредност на емисијата не е помала од еден милион евра во денарска противвредност по среден курс на Народната банка на Република Северна Македонија; и

в) Пазарната вредност на хипотеките со кои се обезбедени емитираните хартии од вредност не е пониска од соодносот 1,5:1.

Член 11

Доколку банката не ги исполнува во континуитет условите од член 7 став (1) точка а) и б) на овој правилник во период од последователни два квартала, друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд треба да ја усогласи состојбата на депозитите, односно хартиите од вредност издадени од банката согласно член 109 став (3) од Законот сметајќи од денот на изминување на вториот квартал.

Член 12

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во акции издадени од акционерски друштва наведени во член 105 став (1) точка г) од Законот и во акции на затворени инвестициони фондови во Република Северна Македонија кои имаат одобрение од Комисијата за хартии од вредност, доколку акционерските друштва и инвестиционите фондови кои ги издаваат ги исполнуваат следните услови:

а) Имаат пазарна капитализација од најмалку четири милиони евра во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Северна Македонија;

б) Нивните акции котираат на официјалниот пазар на хартии од вредност континуирано во период од најмалку една година пред моментот на инвестирање; и

в) Имаат извештај за извршена ревизија на годишните финансиски извештаи во кој не е изразено воздржување од мислење или неповолно мислење за последната финансиска година, согласно меѓународните стандарди за ревизија и кој е изработен од најмалку едно друштво за ревизија кое има дозвола за работа издадена од министерот за финансии.

Доколку поради промена на пазарните цени пазарната капитализација на акционерските друштва и затворените инвестициони фондови, во кои се вложени средства на задолжителниот пензиски фонд, се намали под 3,7 милиони евра, друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд постапува согласно член 109 став (3) од Законот, од денот на настанување на оваа промена.

Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд, во случај на настаната промена на пазарната капитализација од став (2) од овој член, може да продолжи со инвестирањето во таа акција по исполнувањето на условот од став (1) точка а) од овој член.

Член 12-а

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во акции издадени од акционерски друштва со посебни обврски за известување, освен банки, наведени во член 105 став (1) точка г) од Законот, доколку акционерското друштво кое ги издава ги исполнува следните услови:

а) Има пазарна капитализација од најмалку 50 милиони евра во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Северна Македонија;

б) Регистрирано е во Регистарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување, кој го води Комисијата за хартии од вредност, континуирано во период од најмалку една година пред моментот на инвестирање; и

в) Има извештај за извршена ревизија на годишните финансиски извештаи во кој не е изразено воздржување од мислење или неповолно мислење за последната финансиска година, согласно меѓународните стандарди за ревизија и кој е изработен од најмалку едно друштво за ревизија кое има дозвола за работа издадена од министерот за финансии.

Доколку поради промена на пазарните цени пазарната капитализација на акционерските друштва со посебни обврски за известување, во кои се вложени средства на задолжителниот пензиски фонд, се намали под 40 милиони евра друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд постапува согласно член 109 став (3) од Законот, од денот на настанување на оваа промена.

Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд, во случај на настаната промена на пазарната капитализација од став (2) на овој член, може да продолжи со инвестирањето во таа акција по исполнувањето на условот од став (1) точка а) на овој член.

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во акции кои ги издаваат банки со посебни обврски за известување, регистрирани во Регистарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување, доколку банката која ги издава ги исполнува условите од член 7 на овој правилник.

Член 13

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во документи за удел на отворени инвестициони фондови во Република Северна Македонија кои имаат одобрение од Комисијата за хартии од вредност, доколку се исполнети следните услови:

а) основачот на друштвото кое управува со отворениот инвестиционен фонд или друштвото кое управува со отворениот инвестиционен фонд има најмалку две години континуирано искуство во управувањето со средствата во сопственост на трети лица; и

б) Нето вредноста на средствата на отворениот инвестиционен фонд изнесува најмалку 5 милиони евра во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Северна Македонија.

Член 13-а

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во документи за удел на приватни инвестициони фондови во Република Северна Македонија кои имаат одобрение од Комисијата за хартии од вредност, доколку се исполнети следните услови:

а) основачот на друштвото кое управува со приватен инвестиционен фонд или друштвото кое управува со приватен инвестиционен фонд има најмалку две години континуирано искуство во управување со средствата во сопственост на трети лица и управувало со најмалку два приватни инвестициони фонда;

б) Вредноста на средствата на приватниот инвестиционен фонд изнесува најмалку 5 милиони евра во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Северна Македонија;

в) Во приватниот инвестиционен фонд инвестирале најмалку пет инвеститори вклучувајќи го задолжителниот пензиски фонд; и

г) Максималниот износ на средства на задолжителниот пензиски фонд вложени во приватниот инвестиционен фонд да не е поголем од учеството на друштвото кое управува со приватниот инвестиционен фонд.

Член 14

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во обврзници издадени од акционерски друштва од член 105 став (1) точка е) од Законот, доколку акционерските друштва кои ги издаваат ги исполнуваат условите од член 12 на овој правилник и номиналната вредност на емисијата на обврзниците не е помала од еден милион евра во денарска

противвредност по среден курс на Народна банка на Република Северна Македонија.

Член 15

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во комерцијални записи издадени од акционерски друштва наведени во член 105 став (1) точка ж) од Законот освен оние издадени од банки, доколку акционерското друштво кое ги издава ги исполнува условите од член 12 на овој правилник и номиналната вредност на емисијата не е помала од еден милион евра во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Северна Македонија.

Член 16

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во обврзници и други хартии од вредност согласно член 105 став (1) точка с) од Законот, доколку:

- а) Обврзниците или другите хартии од вредност се издадени само од националните влади или нивните централни банки; и
- б) Земјата на издавачот на обврзниците и другите хартии од вредност има долгорочен кредитен рејтинг за долг во странска валута “BBB” или повисок рејтинг според Fitch Investor Service или Standard & Poor’s или “Baa2” или повисок според Moody’s.

Член 17

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во должнички хартии од вредност од член 105 став (1) точка и) од Законот, доколку:

- а) Должничките хартии од вредност имаат кредитен рејтинг издаден од најмалку една меѓународна кредитна рејтинг агенција, и тоа:
 - “BBB-” или повисок рејтинг според Fitch Investor Service или Standard & Poor’s или “Baa3” или повисок според Moody’s за долгорочни инструменти;
 - “F3” или повисок рејтинг според Fitch Investor Service, “A-3” или повисок според Standard & Poor’s или “P-3” или повисок според Moody’s за краткорочни инструменти;
- б) Се издадени од компании регистрирани и со седиште во држава-членка на ЕУ или на ОЕЦД;
- в) Номиналната вредност на емисијата не е помала од 100 милиони евра; и
- г) Државата на емитентот на должничките хартии од вредност има долгорочен кредитен рејтинг за долг во странска валута “BBB” или повисок рејтинг според Fitch Investor Service или Standard & Poor’s или “Baa2” или повисок според Moody’s.

Член 18

Средствата на задолжителниот пензиски фонд може да се инвестираат во акции од член 105 став (1) точка ј) од Законот, доколку:

- а) Котираат на официјалниот пазар на берзите кои ги исполнуваат условите од член 6 од овој правилник;
- б) Се издадени од компании регистрирани и со седиште во држава-членка на ЕУ или на ОЕЦД;
- в) Компанијата издавач на акциите има пазарна капитализација од најмалку 500 милиони евра;
- г) Кредитниот рејтинг (issuer rating) на компанијата издавач е “BBB-” или повисок рејтинг според Fitch Investor Service или Standard & Poor’s или “Baa3” или повисок според Moody’s; и

д) Државата на компанијата издавач на акциите има долгорочен кредитен рејтинг за надворешен долг во странска валута “BBB” или повисок рејтинг според Fitch Investor Service или Standard & Poor’s или “Baa2” или повисок според Moody’s.

Доколку поради промена на пазарните цени, пазарната капитализација на акционерските друштва се намали под 450 милиони евра друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд постапува согласно член 109 став (3) или став (4) од Законот од денот на настанување на оваа промена.

Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд, во случај на настаната промена на пазарната капитализација од став (2) од овој член, може да продолжи со инвестирањето во таа акција по исполнувањето на условот од став (1) точка в) од овој член.

Член 19

Средствата на задолжителните пензиски фондови може да се инвестираат во документи за удел, акции и други инструменти на странски инвестициони фондови, доколку:

а) Друштвото кое управува со средствата на странските инвестициони фондови ги исполнува следниве услови:

- Има најмалку три години континуирано искуство за управување со средства во сопственост на трети лица;
- Има седиште во држава-членка на ЕУ или на ОЕЦД, кое не смее да биде во off-shore зона; и
- Управува со средства во сопственост на трети лица од најмалку една милијарда евра.

б) Странските инвестициони фондови ги исполнуваат следните услови:

- Државата во која е регистриран инвестициониот фонд има долгорочен кредитен рејтинг за надворешен долг во странска валута “BBB” или повисок рејтинг според Fitch Investor Service или Standard & Poor’s или “Baa2” или повисок според Moody’s;
- Нето вредноста на средствата на инвестициониот фонд изнесува најмалку 100 милиони евра;
- Најмалку 51% од средствата на инвестициониот фонд се инвестирани во инструменти кои котираат на берзите во државите-членки на ЕУ или на ОЕЦД; и
- Нема карактеристики на хедџ фонд (hedge fund), односно приватен фонд со ризичен капитал.

IV Пренесување на управувањето со средствата на задолжителниот пензиски фонд на менаџер на средства со седиште во странство

Член 20

Кога друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд инвестира во странство преку менаџер на средства со седиште во странство, правното лице на кое може да го довери управувањето со средствата на задолжителниот пензиски фонд треба да ги исполни следните услови:

а) да е правно лице и да има законско овластување за управување со средства на трети лица согласно законодавството на матичната земја;

б) средствата на менаџерот на средства со седиште во странство да бидат целосно одвоени од средствата за управување во сопственост на трети лица;

в) да управува со средства во сопственост на трети лица од најмалку 20 милијарди евра;

г) да има најмалку седум години континуирано искуство во управување со средства во сопственост на трети лица; и

д) да биде регистрирана во посебен Регистар за менаџери на средства со седиште во странство (во понатамошниот текст: Регистар на менаџери) на Агенцијата.

Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд треба да достави податоци за менаџерот на средства до Агенцијата со кои се потврдува дека се исполнети условите од став (1) на овој член, пред да го довери управувањето со средствата на задолжителниот пензиски фонд на менаџер на средства со седиште во странство. Агенцијата ја одбива регистрацијата на менаџерот на средства со седиште во странство во Регистарот на менаџери, доколку не се исполнети условите од став (1) на овој член или утврди дека регистрацијата е во спротивност со интересите на членовите на пензиските фондови.

Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд не може да инвестира во странство преку менаџер на средства со седиште во странство кој не е регистриран во Регистарот на менаџери.

Друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд ја известува Агенцијата за промените, во врска со условите од став (1) на овој член, на странскиот менаџер на средства.

Согласно член 112 став (3) од Законот, со статутот на друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд поблиску се уредуваат критериумите и начинот на пренесување на управувањето со средствата на задолжителниот пензиски фонд на менаџер на средства со седиште во странство.

V. Преодни и завршни одредби

Член 21

Со денот на влегување во сила на овој правилник престанува да важи Правилник за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови („Службен весник на Република Македонија” 138/2008, 83/2009 и 157/2009).

Член 22

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Член 23

(Член 10 од “Службен весник на Република Македонија” бр.99/2011)

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Член 24

(Член 3 од “Службен весник на Република Македонија” бр.75/2013)

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Член 25

(Член 12 од “Службен весник на Република Македонија” бр.274/2021)

Во целиот текст на правилникот по зборот: “Република“ се додава зборот: “Северна“.

Член 26

(Член 13 од “Службен весник на Република Македонија” бр.274/2021)

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на неговото објавување во „Службен весник на Република Северна Македонија”.

